

॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ गतिकलं आस्तिकत्वात्समेमान्यः ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ अन्यायेनक्षत्रधर्मावज्ञया ॥ ३४ ॥ चक्रेधातुराज्ञायां आदिपरायणेपूर्वेषांशरणभूतेवर्तस्व-तेत्वांसंविजानामिसम्यक्समर्थोसीतिजानामि ॥ ३५ ॥ इतिशांतिप० रा० नै० भारतभा० पंचषष्टितमोऽध्यायः ॥ ६५ ॥ ॥ ७५ ॥ श्रुताइति मानवस्यमनुष्यमात्रस्यआश्रमाश्रित्वारइतिश्रुतंतत्कथंदस्यूनामप्युत्तमाश्रमयोगः एषांआश्रमाणांव्याख्यानंस्पष्टीकरणं व्याख्यानयित्वाविस्तरंनीत्वाआचक्ष्व आख्यानयित्वेतिनामधातुपदं ॥ १ ॥ यथाममविदितास्तथातवविविताइत्यन्वयः ॥ २ ॥ लिंगस्यसूक्ष्मस्याप्यंतरंकारणंहार्दाकाशंतद्वतंसर्व

सर्वलोकगुरुंचैवराजानंयोवमन्यते ॥ नतस्यदत्तंनहुतंनश्राद्धंफलतेकचित् ॥ २८ ॥ मानुषाणामधिपतिदेवभूतंसनातनं ॥ देवापिनावमन्यंतेधर्मकामंनरे
श्वरं ॥ २९ ॥ प्रजापतिर्हिभगवान्सर्वंचैवास्तृजज्जगत् ॥ सप्रवृत्तिनिवृत्त्यर्थधर्माणांक्षत्रमिच्छति ॥ ३० ॥ प्रवृत्तस्यहिधर्मस्यबुद्ध्यायःस्मरतेगतिं ॥ समेमान्यश्च
पूज्यश्चतत्रक्षत्रंप्रतिष्ठितं ॥ ३१ ॥ भीष्मउवाच एवमुक्त्वासभगवान्मरुद्गणवतःप्रभुः ॥ जगामभवनंविणोरक्षरंशाश्वतंपदं ॥ ३२ ॥ एवंप्रवर्तितेधर्मे
पुरासुचरितेनघ ॥ कःक्षत्रमवमन्येतचेतनावान्वहुश्रुतः ॥ ३३ ॥ अन्यायेनप्रवृत्तानिनिवृत्तानितथैवच ॥ अंतराविलयंयांतियथापथिविचक्षुषः ॥ ३४ ॥ आ
दौप्रवर्तितेचक्रेतथैवादिपरायणे ॥ वर्तस्वपुरुषव्याघ्रसंविजानामितेनघ ॥ ३५ ॥ इतिश्रीमहाभारतेशांतिपर्वणिराजधर्मानुशासनपर्वणिइंद्रमांधातृसंवादे
पंचषष्टितमोऽध्यायः ॥ ६५ ॥ ॥ ७५ ॥ युधिष्ठिरउवाच श्रुतामेकथिताःपूर्वचत्वारोमानवाश्रमाः ॥ व्याख्यानयित्वाव्याख्यानमेषामाचक्ष्वपृच्छतः
॥ १ ॥ भीष्मउवाच विदिताःसर्वएवेहधर्मास्तवयुधिष्ठिर ॥ यथामममहाबाहोविदिताःसाधुसंमताः ॥ २ ॥ यत्तुलिंगांतरगतंपृच्छसेमांयुधिष्ठिर ॥ धर्म
धर्मभृतांश्रेष्ठतन्निबोधनराधिप ॥ ३ ॥ सर्वाण्येतानिकौंतेयविद्यंतेमनुजर्षभ ॥ साध्वाचारप्रवृत्तानांचातुराश्रम्यकारिणां ॥ ४ ॥ अकामद्वेषयुक्तस्यदंडनीत्या
युधिष्ठिर ॥ समदर्शिनश्चभूतेषुभैक्ष्याश्रमपदंभवेत् ॥ ५ ॥ वेत्तिज्ञानविसर्गंचनिग्रहानुग्रहतथा ॥ यथोक्तवृत्तेर्धौरस्यक्षेमाश्रमपदंभवेत् ॥ ६ ॥ अर्हान्यूजयतोनि
त्यंसंविभागेनपांडव ॥ सर्वतस्तस्यकौंतेयभैक्ष्याश्रमपदंभवेत् ॥ ७ ॥ ज्ञातिसंबंधिमित्राणिव्यापन्नानियुधिष्ठिर ॥ समभ्युद्धरमाणस्यदीक्षाश्रमपदंभवेत् ॥ ८ ॥

ज्ञमित्यर्थः ॥ ३ ॥ एतानिचातुराश्रम्यकारिणांलिंगानिसताराज्ञाराजधर्मेष्वेववर्ततेइत्यर्थः ॥ ४ ॥ अत्रयोयस्याश्रमस्यासाधारणोधर्मः सयत्रकुत्रचिदाश्रमेयस्यांकस्यांचिज्जातौदृष्टश्चेत्तदाश्रमधर्मप्राप्यंस्था
नमामोतिनतूत्तमपदप्राप्तौजातिराश्रमोवाकारणमित्यध्यायार्थस्तमाहअकामेत्यादिना कामद्वेषराहित्यंसमदर्शित्वंचयतेरसाधारणोधर्मस्तद्वानराजायदिदंडनीत्याभूतेषुवर्ततेर्हितस्ययद्वैक्ष्याश्रमस्यसंन्यासि
नेत्यस्यदंडब्रह्मलोकप्राप्तिस्तद्भवेत् एवंसर्वत्रज्ञेयं ॥ ५ ॥ क्षेमाश्रमोवैश्वदेव्यं ॥ ६ ॥ भैक्ष्याश्रमोवैश्वदेव्यं ॥ ७ ॥ दीक्षाश्रमोवैश्वानसः ॥ ८ ॥